

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף א' אמנויות
הפיקוח על הוראת התאטרון

מפמ"ר תאטרון:
אפי וישניצקי לוי
עורכת הגיליון:
רותי בן דור

לומדים תאטרון בימי קורונה

מהנעשה בשטח

מבררים מושג

פאזזה! זיהוי כוחות התמודדות במצבי מתח ומצוקה

קישורים, קישורים!

Event cancelled

אין רע בלי (קצת) טוב. התאטראות נסגרו בגלל מגיפת הקורונה, אך ניתן לצפות בהצגות באמצעים דיגיטליים. הפרטים והלינקים בהמשך הגיליון

מרץ 2020 אדר תש"ף

בימה ודעת גיליון מס' 6

דבר המפמ"ר

מורות ומורים יקרים,

בתוך היום היום הלא שיגרתי, בתוך ההסתגרות הפיסית הולך ומתעצב לו שיח ערני, חי תוסס ומלא יצירתיות. בתוך השקט או העדר הרעש של תלמידים, חדר מורים וצלול בית ספר, אנו מקבלים קולות אחרים מלאי עניין ואלה מצטרפים למילים ותמונות של הצגות וסרטים מצולמים השוטפים אותנו בקבוצות הוואטסאפ וברשת.

חשוב שנשים לב לנוכחות הזאת בקבוצות הוואטסאפ, לשותפות, לעבודה הקולקטיבית הזאת שמזינה אתכם ואת הילדים. חשוב לשים לב לצורות הפעולה החדשות המאפשרות להמשיך ולייצר פדגוגיה ועשייה אמנותית.

כמה כוח יש בשיתופיות הזאת ועד כמה החשיבה על מרחב אחר ללמידה מאפשרת חדשנות ויוזמה עצמית של המלמדים והלומדים. זהו שיעור חשוב המייצר מודעות לתהליך אחר של הבניית הידע ויצירת חווית למידה אחרת.

בסיטואציה הנוכחית בה אתם שומרים על קשר שוטף עם התלמידים נוצר רובד נוסף של היכרות ומפגש בין תלמידים ויש לזה ערך רב. זוהי היכרות וקרבה נוספת שבוודאי תשאיר לכם ולתלמידים זיכרון חשוב. ובתוך כל אי הוודאות והבידוד הפיזי צומחים רעיונות מרתקים של יצירה ועשייה אמנותית מסוג אחר.

זוהי הזדמנות נפלאה להיחשף ולחשוף את התלמידים לצורות אחרות של יצירה אמנותית ואולי גם לשאול האם ניתן לייצר תאטרון ברשת או במילים אחרות מה מאפיין תאטרון ברשת?

איזה קשר נוצר בין המבצעים לקהל החווה את היצירה במסגרת של פריים ממוסגר במחשב או בסמרטפון? מה מאפיין את צורות הביטוי של המבצעים בדיאלוג עם הנמענים?
"במעקף" כתב עת המקוון למחול, מיצג ותיאטרון חזותי בגיליון מס' 11 <http://maakaf.co.il/%D7%A2%D7%91/home/176-4/1358-erez>

מומלץ לקרוא מאמר שכתב ארז מעין על תאטרון ברשת והוא שואל "כיצד מרחב הרשת יכול לשמש כמרחב פרפורמטיבי".

אחד הנושאים החשובים העולים בשיח הזה, הוא נושא האינטימיות, האוטנטיות שעולים בשיח עם תלמידים ומורים. עד כמה כולנו זקוקים לקשר הקרוב הזה וכיצד זה משפיע על החיבור המלומד והיצירתי.

המון רעיונות עולים בפתרונות לעשייה אמנותית ויצירתית שמחזקת את החשיבה על התלמיד ועל דרך הלמידה שלו. אנחנו כצוות מדריכים ומורים נמשיך לעסוק בחיבורים יצירתיים כאלה שיפתחו את דרכי השיח והיצירה שלנו כמחנכים וכיוצרים בתקווה להעמיק, לחדש ולהפיק את המיטב מסיטואציה מורכבת ולא פשוטה שכולנו חווים.

בברכת בריאות טובה!

אפי וישניצקי לוי, מפמ"ר תאטרון

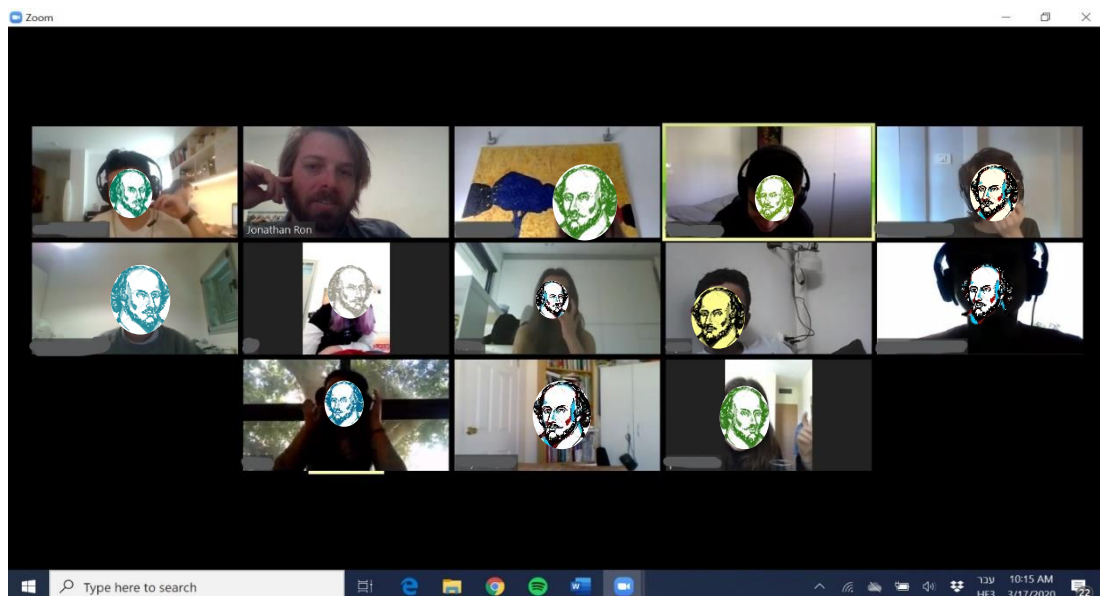
מהנעשה בשטח לומדים מרחוק ושומרים על קשר קרוב

בית ספר לאמנויות קמפוס אריסון ת"א – מגמת תאטרון

המשימה של תום אפלבאום לשיעור תנועה בכיתה ו': כל תלמיד יצלם תמונה מצחיקה שלו עושה עמידת ידיים על אחד מקירות הבית (עם שמירה של הורה כמובן). התמונה צריכה להיות יצירתית ולספר סיפור כלשהו: לדוגמא "האדם ההפוך" או "ירק כלשהו בתוך שדה ירוק". תפעילו את הדמיון שלכם. ניתן לבצע את המשימה בזוגות ויש להיזהר מחפצים או רהיטים באזורכם. והנה מבחר תוצרים:

תלמידי כיתה ח' קוראים ביחד את **המלט** עם יהונתן רון

מהנעשה בשטח קהילות

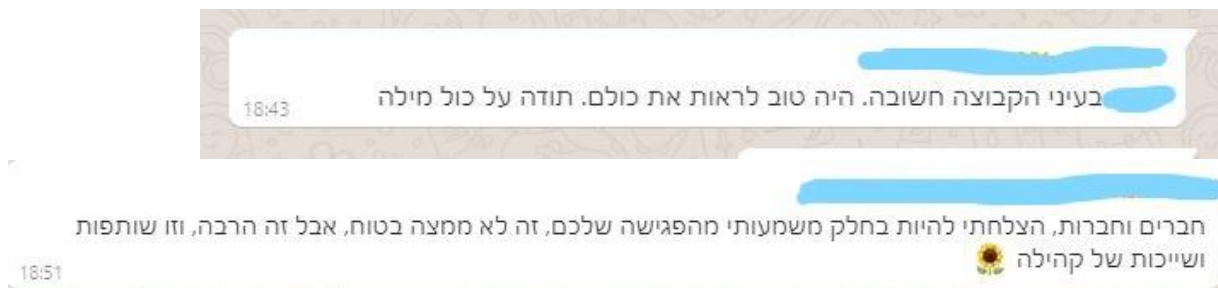

זה הזמן הגדול של קהילות המורים. קבוצות הוואטסאפ גועשות משיתוף בחומרי לימוד ורעיונות יצירתיים להוראה מרחוק, בהעברת לינקים של יוזמות מעניינות, שיתוף של רעיונות וגם בדיחות וסרטונים מצחיקים, והחשוב ביותר תמיכה וחיוקים. וגם מפגשים וירטואליים באמצעים דיגיטליים כמו זום.

הנה דוגמא של תגובה מחממת לב מקהילת יסודי-חט"ב מרכז.

ועוד תגובות מחממות לב ממשתתפי קהילת המובילים, מנחי קהילות האמנות השונות, לאחר מפגש וירטואלי בזום.

Zoom meeting,
audio only

Zoom meeting
with video

מבררים מושג רחיצת ידיים

רחיצת הידיים האובססיבית המפורסמת ביותר במחזאות היא של לידי מקבת במחזה **מקבת** מאת שייקספיר.

רד כתם מקולל – רד אני אומרת. אחת – שתיים – טוב אז הגיע הזמן לעשות את זה – חושך מְצִרִים בגיהנום. בוז לך, אדוני, בוז, חייל, ופחד? מה יש לנו לפחד מי עשה את זה, כשאף אחד לא יכול לדרוש מאיתנו דין וחשבון? אבל מי היה חושב שיש לו לזקן כל כך הרבה דם בתוכו.

ושוב,

למקדף ראש-השבט היתה אשה אוהבת – איפה היא עכשיו? מה, הידיים האלה לעולם לא יהיו נקיות? מספיק עם זה, אדוני, מספיק עם זה – אתה מקלקל הכל עם הבהלות האלה.

ושוב,

עדיין יש פה ריח של דם – כל בְּשָׁמִי עָרַב לא ימתיקו את היד הקטנה הזאת. או, או, או.

ואף פוקדת על הרופא

שטוף את הידיים, תלבש את החלוק שלך, אל תראה חיזור כל-כך...

מערכה ה', תמונה 1, בתרגום דורי פרנס

[לציטוט באתר שייקספיר ושות' לחצו כאן](#)

הגבירה, בת הלוויה של לידי מקבת מעידה שזוהי פעולה שגורה אצלה "לרחוץ כביכול את הידיים: אני ראיתי אותה ממשיכה בזה רבע שעה רצוף." (שם) לידי מקבת מנסה להפטר מהכתם הרובץ לא על ידיה אלא על נשמתה.

רוביק רוזנטל עומד על הרחבת תחום המשמעות של המילה 'ניקיון' מהתחום הפיזי לתחום המוסרי. נקי כפיים" מתהילים הוא גם מי שידיו נקיות, וגם מי שלא דבק בו רבב מוסרי. הביטוי "רחץ בניקיון כפיו" מופיע בתהילים במשמעות חיובית - אדם נקי כפיים רשאי לעבוד את האל. בימינו הביטוי מקבל משמעות שלילית - התנערות מחטא, התחמקות ממעשים לא ראויים.

בברית החדשה הביטוי מופיע במשמעות שלילית. על פונטיוס פילטוס שנתן את ההוראה על צליבתו של ישו מסופר "ויקח מים וירחץ את ידיו לעיני העם ויאמר: 'נקי אנוכי מדם הצדיק הזה'" (מתי כז 24).

הביטוי 'יד רוחצת יד' שמקורו יווני-לטיני החל כביטוי בל משמעות חיובית – כלומר אם עשית טובה יחזירו לך טובה, אולם בעברית כמו גם בשפות שונות משמעותו שחיתות. [למאמר המלא לחצו כאן](#)

לפי '[תאוריית הגאיה](#)' לכדור הארץ יש דרך לאזן את עצמו, האם ההכרח לרחוץ את ידינו השכם וערב כדי להגן על עצמנו מהזיהום שאנו עצמנו חוללנו, הוא דימוי לצורך הבוער בשינוי יחסנו אל כדור הארץ, התנהגותנו זה אל זה וההתנהלות של מקבלי ההחלטות?

אני מאחלת לכולנו שנפנים ונצליח לממש את השיעור שקיבלנו, לשמור על המקום בו אנו חיים, על עצמנו ועל אחרים.

פאזזה!

איך מתמודדים עם זה?
זיהוי כוחות התמודדות במצבי מתח ומצוקה
אצל דמויות בתיאטרון - ואצלנו

כתבה: דלית שמיר-גלמן

התמונה מתוך ההצגה "המורדים" מאת עדנה מזי"א, הקאמרי והבימה

אנו נמצאים בשעה של משבר עולמי. מצבי מצוקה ומתח מחזירים אותנו לערכים בסיסיים בחיים: חשיבות המשפחה והתמיכה החברתית, גילוי וחיזוק כוחות התמודדות. הפאזזה הבאה מסייעת להגדיר את המשאבים והכוחות שעומדים לצידנו, לזהות אותם בדמויות ממחזות והצגות – וגם אצלנו, זאת בעזרת תכונה שמשותפת לכל העוסקים בתיאטרון – יצירתיות.

מטרות בתחום כישורי החיים:

- זיהוי כוחות התמודדות עם מצבי מצוקה
- מיפוי הכוחות הללו אצלנו
- חיזוק חשיבה יצירתית ואופטימית

מטרות בתחום התיאטרון:

- ניתוח דמויות דרך דבריהן ופעולותיהן
- כתיבה יצירתית-דרמטית

מהלך ההוראה המקוונת:

חלק ראשון: איך הדמויות מתמודדות עם קושי?

שולחים לתלמיד קישורים להצגות מצולמות, או למחזות נגישים שהתלמידים מכירים. ניתן לבקש לנתח את הדרכים שבהן דמויות מתמודדות עם קושי ומצוקה, דרך פעולותיהן והדיאלוגים עם שאר הדמויות. חשוב לתת דוגמאות ספציפיות ומכוונות.

לדוגמה:

מתוך "במנהרה" מאת רועי חן, תיאטרון גשר - דקה 37 עד 55 (או יותר)

קישור: <https://www.youtube.com/watch?v=iYVaA2heKUJ&feature=youtu.be>

לאחר שהתלמידים עונים לגבי מספר דמויות, מציגים בפניהם את הרשימה הבאה, שמסכמת חלק מהדרכים להתמודדות עם קושי, מתח, מצוקה ואי ודאות:

- **מתן ביטוי לתחושות השליליות**
- **חיזוק מחשבות חיוביות ואופטימיות**
- **התבוננות פנימית: מה עוזר לנו בדרך כלל בשעת משבר? (האזנה למוסיקה, שיחה עם חבר/ה...)**
- **שימוש בהומור וביצירתיות כתגובה למצב**
- **פעילות אקטיבית – עשייה**
- **סולידריות, אמפתיה, התעניינות באחר**
- **בקשת סיוע ומתן סיוע**

חלק שני: "פאנל המומחים לעת צרה"

מבקשים מהתלמידים לכתוב סצנה, שבה הדמויות שניתחו יושבות בפאנל באולפן טלוויזיה ומתארות את הדרכים שבעזרתן התמודדו עם המצוקה.
רצוי להוסיף הומור, למשל: "תחרות קורבנות" – כל דמות מתעקשת שהסבל שלה הוא הרב ביותר, או מנחה שמתפרץ/ת לדברי הדמויות, התחלה של קטע רומנטי בעקבות הדברים שנאמרים בפאנל, וכו'.
אפשרות אחרת: מבקשים מהתלמידים ליצור סרטון של פאנל, תוך שימוש בתמונות של הדמויות ובהקלטה קולית. את התוצרים כדאי מאוד לשתף בקבוצה.

חלק שלישי: רפלקציה אישית

בעקבות הפעילות, מבקשים מהתלמידים לכתוב לעצמם או למורה, או לשתף בקבוצה – אם האווירה מתאימה:

- מה הם למדו מהניתוח ומהיצירה?
- מהן הדרכים שבהן **הם** מתמודדים עם המצב?
- האם יש להם רעיונות שהם יכולים לשתף עם אחרים – דרכי התמודדות מקוריות?
- האם השיתוף היצירתי עם הקבוצה עוזר לדעתם?

בתקווה לימים בריאים, ימי שגרה

ובהצלחה!

דלית שמיר-גלמן

רעיונות ותגובות?

שלחו כאן או במייל dalitsg@gmail.com

קישורים, קישורים!

בעקבות המצב, סגרו התאטראות את היכלותיהם אבל פתחו את לבם והעלו הצגות רבות ליוטיוב לצפייה חופשית.

ישר כוח לתאטראות!!!

לפניכם קישורים להצגות הפתוחות לצפייה.

להצגות תאטרון אורנה פורת לילדים ולנוער

- [למה רק כבשים](#), לגיל 3-6
- [גיבורה](#), לגיל 6-12
- [התפקיד הראשי](#), לגיל 8-12
- [אפקט הפרפר](#) - לגיל 12-8
- [טופל'ה טוטוריטו](#) - לגיל 12-6
- [מלך סיאם](#) - לגיל 12-6
- [מיכאל](#) - לגיל 8-5
- [אי המטמון](#) - לגיל 12-6
- [מבצע סבא](#) - לגיל 8-5
- [מסיבה בגן העכברים](#) - לגיל 6-3
- [הנסיכה על העדשה](#) - לגיל 9-5

תאטרון חיפה:

- [איך לקום מכסא](#)
- [אמא תרזה איננה](#)
- [אמסטרדם](#)

תאטרון החאן:

- [החולה המדומה](#)
- [משחק של אהבה ומזל](#)
- [נפוליאון חי או מת](#)

תאטרון גשר:

- [רוח התאטרון](#)
- [מסעות אודיסאוס](#)
- [במנהרה](#)
- [ספר דוד המלך](#)
- [מקבת – גרסה ללא מילים](#)

תאטרון הקאמרי:

- [תמונות מחיי נישואין](#)
- [מהומה רבה על לא דבר](#)
- [יהודים רעים](#)
- [עוז לי גוז לי](#)

תאטרון גושן:

- [סיפור במגפיים](#), גן-ג'
- [נער העפיפונים](#), גן-ג'
- [המלך גיליאן](#), א'-ו'
- [הלב](#), א'-ו'

לגיליונות קודמים של "בימה ודעת"

A man in a grey suit and white shirt is holding a small, metallic, humanoid robot. The robot has a round head with a single eye, a rectangular body, and thin limbs. It is holding a small, round object in its right hand. The background is a solid green color.

A stage production of 'The Cherry Orchard' featuring a large, ornate house and a bare tree under a full moon.

גיליון מס' 5 – ינואר 2020

מיליון מס' 4 – אוקטובר 2019

גיליון מס' 3 – יוני 2019

מיליון מס' 2 - מרץ 2019

גיליון מס' 1 – דצמבר 2018